

Připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci

Bc. Marek Štěřba

Diplomová práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Marek Štěrba**
Osobní číslo: **L17245**
Studijní program: **N3953 Bezpečnost společnosti**
Studijní obor: **Bezpečnost společnosti**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci**

Zásady pro vypracování

1. Definujte integrovaný záchranný systém a vymezte působnost Hasičského záchranného sboru ČR a zdravotnické záchranné služby a jejich kompetence se zaměřením na poskytování neodkladné první pomoci.
2. Analyzujte události Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje v letech 2009-2019.
3. Analyzujte události, kdy příslušníci Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje poskytovali neodkladnou první pomoc v letech 2009-2019.
4. Navrhněte modelové řešení, které by umožnilo zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci.

Forma zpracování diplomové práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. **ISBN 978-80-2462477-8**.
 2. *Neodkladná zdravotnická pomoc: učební texty pro kurz*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. **ISBN 978-80-7616-003-3**.
 3. LOŠEK, Václav. *Integrovaný záchranný systém*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. **ISBN 9788074542879**.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eva Lukášková, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. listopadu 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. května 2020**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2019

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15. 5. 2020

Jméno a příjmení studenta: Bc. Marek Štěrba

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Práce se věnuje problematice připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci. V teoretické části popisuje základní problematiku týkající se integrovaného záchranného systému, přičemž se zaměřuje zejména na Hasičský záchranný sbor České republiky v souvislosti s neodkladnou první pomocí. V praktické části jsou analyzovány celkové počty událostí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje a události poskytnutí neodkladné první pomoci příslušníky Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje. Závěrečné modelové řešení navrhuje zvýšení připravenosti příslušníků Hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci a navýšení počtu hasičů-zdravotníků.

Klíčová slova: Hasičský záchranný sbor České republiky, neodkladná první pomoc, integrovaný záchranný systém, událost, modelové řešení

ABSTRACT

The thesis deals with the issue of Fire Rescue Service member's preparedness for providing an emergency first aid. The theoretical part of the thesis describes basic problems related to the Integrated Rescue System and is focused particularly on the Fire Rescue Service of the Czech Republic in connection with emergency first aid. The practical part of the thesis analyses the total numbers of operations of the Fire Rescue Service of the Region of Moravia and Silesia and operations where emergency first aid was provided by members of the Fire Rescue Service of the Region of Moravia and Silesia. The final model solution proposes to increase the Fire Rescue Service members' preparedness for providing an emergency first aid and to increase the number of firemen with medical education.

Keywords: Fire Rescue Service of the Czech Republic, emergency first aid, Integrated Rescue System, operation, model solution

Zde bych chtěl poděkovat především mé rodině a přítelkyni za jejich velkou podporu, trpělivost a pomoc v průběhu mého studia. Dále mé poděkování patří paní Ing. Evě Lukáškové, Ph.D. za cenné rady, které mi poskytla při vedení diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	11
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY	12
1.2 ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS	15
1.3 OSTATNÍ SLOŽKY IZS.....	18
1.4 KOORDINACE SLOŽEK IZS PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	18
2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	19
2.1 LEGISLATIVA HZS ČR	20
2.2 STRUKTURA A ORGANIZACE HZS ČR	21
2.3 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY ZAŘAZENÉ DO PLOŠNÉHO POKRYTÍ KRAJE JEDNOTKAMI POŽÁRNÍ OCHRANY	24
3 NEODKLADNÁ PRVNÍ POMOC V PODMÍNKÁCH HZS.....	27
3.1 ZÁKLADNÍ POJMY	27
3.2 ODBORNÁ PŘÍPRAVA PRO POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI PŘÍSLUŠNÍKŮ HZS.....	28
3.3 KURZ NEODKLADNÁ ZDRAVOTNICKÁ POMOC	29
3.4 MOŽNOSTI HZS PŘI POSKYTOVÁNÍ NEODKLADNÉ PRVNÍ POMOCI	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 METODY A CÍLE	39
4.1 CÍLE PRÁCE	39
4.2 METODA A PROVEDENÍ PRŮZKUMU	39
4.3 ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT.....	40
5 ANALÝZA UDÁLOSTÍ A ANALÝZA POSKYTOVÁNÍ NEODKLADNÉ PRVNÍ POMOCI	41
5.1 CELKOVÝ POČET UDÁLOSTÍ HZS MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE.....	53
5.2 CELKOVÝ POČET POSKYTNUTÍ NPP.....	55
6 NÁVRH MODELOVÉHO ŘEŠENÍ	56
6.1 NAVÝŠENÍ POČTU HASIČŮ-ZDRAVOTNÍKŮ	56
6.2 POVINNÉ PŘEZKOUŠENÍ	58
6.3 OHODNOCENÍ HASIČŮ-ZDRAVOTNÍKŮ	59
7 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ A DISKUZE.....	60
ZÁVĚR	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	68

SEZNAM OBRÁZKŮ	69
SEZNAM TABULEK.....	70
SEZNAM GRAFŮ	71

ÚVOD

Tématem diplomové práce je připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci. Práce se bude zabývat především četností případů, ve kterých musí hasiči poskytovat neodkladnou první pomoc na místě zásahu před samotným příjezdem zdravotnické záchranné služby.

Dále se diplomová práce zaměřuje a poukazuje na problematiku nedostatku příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky zařazených právě mezi hasiče-zdravotníky. Otázka nedostatku hasičů-zdravotníků si nezaslouží pouze pozornost, ale je potřeba ji řešit. Práce je zaměřena na Moravskoslezský kraj, avšak daný problém by měl být řešen v rámci celé republiky. Jsou to přece jen hasiči, kteří na místa nehod a ohlášených případů přijíždějí obvykle jako první a je tudíž nezbytné, aby v případě potřeby uměli, a hlavně poskytli neodkladnou první pomoc před příjezdem zdravotnické záchranné služby či jiné lékařské pomoci a zachránili tím lidské zdraví a životy.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části budou nejdříve vymezeny základní pojmy týkající se integrovaného záchranného systému a jeho rozdělení na základní a ostatní složky. Dále bude podrobně popsán Hasičský záchranný sbor České republiky, jakožto základní složka integrovaného záchranného systému a potřeba neodkladné první pomoci v podmínkách Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje.

V praktické části budou zpracována data z výjezdové dokumentace Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje. Bude se jednat o analýzu celkových událostí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje a analýzu událostí, kdy příslušníci Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje poskytovali neodkladnou první pomoc, to vše v letech 2009 až 2019. Na závěr praktické části bude navrženo modelové řešení, které by umožnilo zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Pojem integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) se začal používat od roku 2001, kdy byl legislativně ukotven na základě vzniku zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v platném znění. Zákon se zabývá působností, oprávněním a povinnostmi veškerých subjektů, které se jakkoliv podílí na záchranných a likvidačních pracích a ochraně obyvatelstva a přípravě na mimořádné události, antropogenní havárie a živelné pohromy. Veškerá pravidla vymezena zákonem o IZS jsou platná i v případě, že bude vyhlášen některý z krizových stavů. [1, 3, 4]

IZS vznikl pro potřeby, kdy při závažných nehodách, haváriích či živelných pohromách je nutná společná a organizovaná činnost hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek, které svými silami a prostředky nebo kompetencemi či jinými možnostmi mohou přispět k záchraně osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. K použití IZS dojde v případě, když se u přípravy na vznik mimořádné události nebo při provádění záchranných a likvidačních pracích podílí dvě a více složky IZS. Integrovaný záchranný systém je podle zákona *koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací*. [1, 3, 4]

IZS není institucí, úřadem, sborem, sdružením ani právnickou osobou. Jedná se o systém práce s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti a je nedílnou součástí systému pro zabezpečení vnitřní bezpečnosti státu. Systém funguje, dle smluvních ujednání, podle pravidel stanovenými předpisy. Určitou výjimkou se od roku 2004 staly operační a informační střediska. Operační a informační střediska jsou vybavena těmi nejmodernějšími technologickými zařízeními, která slouží pro příjem a vyhodnocení tísňových volání na telefonní číslo 112 v rámci celé Evropy. [4]

1.1 Základní pojmy

V souvislosti s integrovaným záchranným systémem jsou vymezeny základní pojmy. Ty nejzákladnější pojmy jsou v rámci zákona o IZS definovány takto:

- **Mimořádná událost** – je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví, majetek a životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [1]

Mimořádnou událost lze rozdělit na dva základní typy:

a) Přírodní:

- živelné pohromy (dlouhotrvající sucha, velké povodně a další),
- hromadné nákazy (epidemie, epifytie, epizootie).

b) Antropogenní

- provozní havárie a havárie spojené s infrastrukturou (radiační havárie, velké havárie způsobené nebezpečnými látkami a chemickými přípravky apod.),
 - vnitrostátní, společenské, sociální a ekonomické krize (narušení dodávek elektrické energie, plynu, ropy, potravin a pitné vody, migrační vlny velkého rozsahu apod.). [35]
- **Varování** – je to souhrn opatření, které zabezpečují včasné upozornění na hrozící nebo již nastalou mimořádnou událost ohroženému obyvatelstvu. Upozornění probíhá prostřednictvím varovných signálů. [37, 38]

Rozlišujeme 3 typy varovných signálů:

1) Všeobecná výstraha

- jedná se o kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin,
- po zaznění tónu následuje mluveným slovem varování obyvatelstva o hrozící nebo již nastalé mimořádné události. [37, 38]

2) Požární poplach

- jedná se o 1 minutu dlouhý přerušovaný tón sirény,
- tón slouží ke svolání jednotek požární ochrany. [37, 38]

3) Akustická zkouška

- jedná se o nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 sekund,
- tón známý jako zkouška sirén, která probíhá každou první středu v měsíci přesně ve 12 hodin. [37, 38]

- **Vyrozumění** – jedná se o souhrn opatření, které zabezpečují včasné předávání informací o hrozící nebo již nastalé mimořádné události určeným orgánům státní správy, samosprávy, právníkům a fyzickým osobám. [38]
- **Krizová situace** – je mimořádná událost, u které dojde k narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při kterém je vyhlášen krizový stav. [36]

Existují čtyři krizové stavy:

1) Stav nebezpečí

- vyhláší hejtman kraje,
- lze vyhlásit nejvýše na 30 dnů, prodloužení možné jen se souhlasem vlády,
- vyhláší se v případech živelné pohromy, ekologické či průmyslové havárie nebo jiného nebezpečí, kdy dochází k ohrožení životů a zdraví, majetku nebo životního prostředí a není možné toto ohrožení odvrátit běžnou činností správních úřadů a složkami integrovaného záchranného systému. [36]

2) Nouzový stav

- vyhláší vláda České republiky,
- lze vyhlásit nejvýše na 30 dnů, prodloužení možné jen se souhlasem poslanecké sněmovny,

- vyhláší se v případech živelné pohromy, ekologické či průmyslové havárie nebo jiného nebezpečí, kdy dochází k ohrožení životů a zdraví, majetku nebo vnitřního pořádku a bezpečí, zejména nelze-li krizovou situaci zdolat v rámci nižšího stupně krizového stavu, kterým je stav nebezpečí. [36]

3) Stav ohrožení státu

- vyhláší parlament na návrh vlády,
- doba trvání není omezena,
- vyhláší se v případě, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu či jeho demokratické základy. [36]

4) Válečný stav

- vyhláší parlament,
- doba trvání není omezena,
- vyhláší se v případě, kdy dojde k napadení České republiky nebo je-li potřeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. [36]

- **Záchranné práce** – jsou činnosti prováděné složkami integrovaného záchranného systému, které vedou k odvrácení či omezení bezprostředního působení rizik způsobených mimořádnou událostí, zejména ve spojitosti s ohrožením života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a směřující k přerušení jejich příčin. [1]
- **Likvidační práce** – likvidačními pracemi se rozumí odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, které mají dopady na osoby, zvířata, věci či životní prostředí. [1]

1.2 Základní složky IZS

Složky, které jsou zařazeny do základních složek IZS, musí splňovat tři hlavní kritéria. Mezi tyto kritéria patří rychlá a nepřetržitá akceschopnost provést zásah, celorepubliková působnost a nepřetržitý provoz tísňového volání. Mezi základní složky IZS patří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. [1]

1) Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) je hlavním koordinátorem a kostrou integrovaného záchranného systému. Pokud na místě mimořádné události zasahuje více složek IZS, velitelem zásahu je nejčastěji příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který řídí a koordinuje součinnost při provádění záchranných a likvidačních prací. Jako velitel zásahu má na základě zákona 239/2000 Sb., o IZS při provádění záchranných a likvidačních prací mnoho oprávnění. [5]

Mezi tato oprávnění dle zákona o IZS patří:

- zakázat vstup osobám na místo zásahu, nakázat evakuaci nebo vyzvat osoby k prokázání totožnosti,
- nařídit odstranění staveb nebo úpravy terénu, které by vedly ke snížení rizik způsobených mimořádnou událostí,
- požádat právnické a fyzické osoby o osobní nebo věcnou pomoc,
- zřídit štáb velitele zásahu a místo zásahu při velkých mimořádných událostech rozčlenit na sektory a úseky. [4, 6]

2) Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotky požární ochrany představují systém, jenž je vybudován jako preventivní i represivní nástroj proti požárům a jiným mimořádným událostem. Jelikož požár nebo jiná mimořádná událost může vzniknout kdekoliv na území České republiky, bylo zapotřebí vytvořit plošný systém jednotek požární ochrany, které zajistí účinnou pomoc v určitém čase společně s dostatečným množstvím sil a prostředků. [23]

3) Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“) je jednou ze čtyř hlavních složek integrovaného záchranného systému. Tudiž poskytuje nepřekonatelný příjem tísňového volání, schopnost okamžité akceschopnosti a celorepublikovou působnost. Zdravotnická záchranná služba je v České republice rozdělena na celkem 14 krajských záchranných služeb. [28]

ZZS má tři základní druhy pozemních výjezdových skupin. Těmi jsou RLP neboli rychlá lékařská pomoc, kde vedoucím je lékař, RZP neboli rychlá zdravotnická pomoc, kde vedoucím je zdravotnický záchranář a RV neboli Rendez-vous systém. Poslední ze jmenovaných je systém, kde lékař a zdravotnický záchranář jezdí v osobním automobilu tzv. naproti posádkám RZP. [27]

Součástí zdravotnické záchranné služby je letecká záchranná služba. Na území České republiky se nachází celkem 10 základen. Tyto základny jsou situovány tak, aby byla pokryta celá Česká republika. Základny jsou ve městech Praha, Brno, Ostrava, Hradec Králové, Plzeň, Olomouc, Jihlava, Bechyně, Ústí nad Labem a Liberec. [29]

Spolupráce HZS se ZZS

V prosinci roku 2017 se Hasičský záchranný sbor společně se zdravotnickou záchrannou službou domluvil na základě Memoranda o zapojení jednotek požární ochrany do poskytování plánované první pomoci na vyžádání. [30]

Jedná se o poskytování plánované první pomoci na vyžádání v místech, které ZZS označila za tzv. bílá místa. Těmi se rozumí místa, kde ZZS nemůže garantovat stanovený dojezd do 20 minut. Na základě toho jsou vytipovány jednotky požární ochrany, které jsou těmto místům nejbližší a jsou odborně vyškoleny a materiálně zajištěny příslušnou ZZS. [30]

Spolupráce HZS Moravskoslezského kraje se ZZS je na velmi dobré úrovni, obzvláště v Ostravě, kde 4 výjezdové stanoviště zdravotnické záchranné služby jsou součástí integrovaného výjezdového centra společně s hasiči a policií. Další jedno výjezdové stanoviště ZZS sídlí v těsné blízkosti se stanicí Hasičského záchranného sboru ČR.

4) Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen „PČR“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor sloužící veřejnosti. Hlavním úkolem PČR je chránit bezpečnost osob a majetku, předcházet trestné činnosti a dbát na dodržování veřejného pořádku. Koordinátorem činností PČR je policejní prezidium v čele s policejním prezidentem, který je zodpovědný za práci policie ministru vnitra. Součástí policejního prezidia jsou útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákonem je zřízeno celkem 14 krajských ředitelství policie. [39, 40]

Součástí Policie České republiky je služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba cizinecké policie, letecká služba, pyrotechnická služba, ochranná služba, služba kriminální policie a vyšetřování a další specializované služby. [39, 40]

V rámci integrovaného záchranného systému provádí Policie ČR při mimořádných událostech tyto činnosti:

- uzavírá okolí a reguluje dopravu na místě mimořádné události,
- provádí šetření vzniku mimořádné události,
- řeší ochranu movitého i nemovitého majetku,
- podílí se na identifikaci zemřelých,
- eliminuje kriminální činnosti při vzniku mimořádné události,
- plní další pokyny udělené velitelem zásahu. [39, 40]

1.3 Ostatní složky IZS

Mezi ostatní složky patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, obecní policie, ostatní záchranné sbory (Báňská záchranná služba), orgány ochrany veřejného zdraví (hygienické stanice), havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní obrany a neziskové organizace a sdružení občanů. Všechny tyto ostatní složky poskytují plánovanou pomoc na vyžádání. [1, 4]

Druh mimořádné události určí, které ostatní složky IZS budou na místě zásahu potřeba a následně budou vyžádány o pomoc při záchranných a likvidačních pracích. [1, 4]

1.4 Koordinace složek IZS při mimořádné události

Koordinace a řízení zasahujících složek při provádění záchranných a likvidačních prací probíhá dle typu mimořádné události na třech úrovních:

- **Taktická úroveň**

Taktická úroveň je plně v režii velitele zásahu. Velitelem zásahu se stává velitel té složky, jejíž činnost na místě zásahu převažuje. Z pravidla se velitelem zásahu stává příslušník Hasičského záchranného sboru ČR. Velitel zásahu řídí součinnosti všech zasahujících složek IZS při provádění záchranných a likvidačních prací na místě zásahu. [1, 4]

- **Operační úroveň**

Operační úroveň koordinují operační a informační střediska. Operační a informační střediska komunikují s velitelem zásahu a na základě jeho žádostí jsou povolávány další potřebné síly a prostředky na místo zásahu včetně povolávání ostatních složek IZS. Operační a informační střediska dále řídí systémy varování a vyrozumění obyvatelstva. [1, 4]

- **Strategická úroveň**

Na strategické úrovni jsou do koordinačních činností při provádění záchranných a likvidačních prací po požádání velitelem zásahu zapojeni hejtmani krajů, starostové obcí s rozšířenou působností nebo ministerstva. [1, 4]

2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, zvířata, majetek a životní prostředí před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. [7]

HZS ČR se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených právními předpisy. [7]

Obrázek 1 – Znak Hasičského záchranného sboru České republiky [46]

2.1 Legislativa HZS ČR

Legislativní stránka Hasičského záchranného sboru České republiky je vymezena níže vypsány zákony:

1. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Základní zákon týkající se ochrany životů a zdraví obyvatel a majetku před požáry. Zabývá se postavením a povinnostmi jednotek požární ochrany, včetně všech ostatních subjektů, které mají něco společného s ochranou před požáry. Zároveň je v zákoně uvedeno, že každý by si měl počínat tak, aby nevytvářel podmínky pro vznik požáru a v případě jeho zdolávání poskytnout takovou osobní pomoc, při které nedojde k ohrožení sebe či blízké osoby. [31]

2. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Stěžejní zákon Hasičského záchranného sboru České republiky, ve kterém je uvedeno jejich poslání a hlavní úkol, kterým je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek. [32]

3. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

V zákoně je definován integrovaný záchranný systém. Jsou zde stanoveny základní a ostatní složky a jejich působnost. [33]

4. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Tento zákon se zabývá státními orgány a orgány územních samosprávných celků a právníckými a fyzickými osobami. Zákon vymezuje jejich působnost, pravomoci a povinnosti při přípravě na krizové situace a při jejich řešení. [34]

2.2 Struktura a organizace HZS ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky je tvořen generálním ředitelstvím, které je součástí ministerstva vnitra, 14 hasičskými záchrannými sbory krajů, střední odbornou školou požární ochrany a vyšší odbornou školou požární ochrany a Záchranným útvarem HZS ČR. Součástí Generálního ředitelství HZS ČR jsou vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení. Mezi tyto zařízení patří Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Školní a výcvikové zařízení HZS ČR, Skladovací a opravárenské zařízení Olomouc, Hasičský útvar ochrany Pražského hradu a Technický ústav požární ochrany Praha. [1]

Sídla hasičských záchranných sborů krajů

Hasičské záchranné sbory krajů jsou výkonnou složkou HZS ČR. HZS krajů sídlí v krajských sídlech, vyjma Středočeského kraje, který má sídlo ve městě Kladno. Dále jsou HZS krajů rozděleny na územní odbory, s výjimkou HZS hlavního města Prahy, jelikož se jedná o jedno město jako celek jednoho kraje.

Tabulka 1 – Sídla a územní odbory Hasičských záchranných sborů ČR [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21]

Kraj	Sídlo	Územní odbory
HZS Hlavního města Prahy	Praha	
HZS Středočeského kraje	Kladno	Kladno, Benešov, Beroun, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk a Příbram
HZS Jihočeského kraje	České Budějovice	České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachovice, Strakonice a Tábor
HZS Plzeňského kraje	Plzeň	Plzeň, Domažlice, Klatovy, Rokycany a Tachov

HZS Karlovarského kraje	Karlovy Vary	Karlovy Vary, Cheb a Sokolov
HZS Ústeckého kraje	Ústí nad Labem	Ústí nad Labem, Děčín, Chomutov, Litoměřice, Most, Teplice a Žatec
HZS Libereckého kraje	Liberec	Liberec, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Semily
HZS Královéhradeckého kraje	Hradec Králové	Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov
HZS Pardubického kraje	Pardubice	Pardubice, Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí
HZS kraje Vysočina	Jihlava	Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou
HZS Jihomoravského kraje	Brno	Brno-město, Brno-venkov, Blansko, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo
HZS Olomouckého kraje	Olomouc	Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk a Jeseník
HZS Zlínského kraje	Zlín	Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Vsetín
HZS Moravskoslezského kraje	Ostrava	Ostrava, Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín a Opava

Moravskoslezský kraj, jak bylo uvedeno v předchozí tabulce, má 6 územních odborů, ve kterých se nachází celkem 22 hasičských stanic. Všechny stanice ve zmíněném kraji jsou uvedeny v tabulce níže. [21]

Tabulka 2 – Územní odbory a hasičské stanice Moravskoslezského kraje [21]

Město	Stanice
Ostrava	<ul style="list-style-type: none">- Ostrava-Zábřeh- Ostrava-Fifejdy- Ostrava-Poruba- Ostrava-Jih- Slezská Ostrava- Ostrava-Přívoz
Bruntál	<ul style="list-style-type: none">- Bruntál- Krnov- Rýmařov
Frýdek-Místek	<ul style="list-style-type: none">- Frýdek-Místek- Třinec- Nošovice
Karviná	<ul style="list-style-type: none">- Karviná- Bohumín- Český Těšín- Havířov- Orlová
Nový Jičín	<ul style="list-style-type: none">- Nový Jičín- Bílovec
Opava	<ul style="list-style-type: none">- Opava- Hlučín- Vítkov

2.3 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jelikož požár nebo jakákoliv jiná mimořádná událost může vzniknout kdekoliv na území České republiky, byl vytvořen systém jednotek požární ochrany, který zajišťuje a zabezpečuje účinnou pomoc na všech místech ČR do určitého času s určitým množstvím sil a prostředků. [23]

Jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“) tvoří odborně proškolení hasiči, hasičská technika a věcné prostředky související s požární ochranou. V rámci jednotky požární ochrany jsou hasiči rozdělováni do čet, družstev, družstev o sníženém početním stavu nebo skupin. Četa se skládá ze dvou až tří družstev. Samotné družstvo je pak složeno z pěti hasičů a velitele. Družstvo o sníženém početním stavu se skládá ze tří hasičů a velitele. Skupina je tvořena velitelem skupiny a jedním, případně dvěma hasiči. [22]

JPO pracují v organizačním řízení nebo v operačním řízení. Mezi organizační řízení patří udržování technické způsobilosti hasičské techniky a věcných prostředků, prohlubování odborných znalostí či zvyšování fyzické připravenosti. [22]

Operační řízení je samotná činnost od přijetí výzvy o mimořádné události až po návrat zpět na stanici. Patří zde výjezd a jízda jednotky požární ochrany na místo mimořádné události a následné provádění záchranných a likvidačních prací. [22]

JPO jsou rozmístěny tak, aby dle nebezpečnosti byly schopny zajistit účinnou pomoc, tedy dostatečné množství sil a prostředků (počet hasičů, vybavení) a taky zasáhnout v daném časovém limitu při vzniku mimořádné události na kterémkoliv místě České republiky. [23, 26]

Tabulka 3 – Základní tabulka plošného pokrytí území ČR jednotkami požární ochrany [1]

Stupeň nebezpečí na území obce		Počet jednotek požární ochrany a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

Druhy jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany se dělí na čtyři druhy:

- a) Jednotky hasičského záchranného sboru kraje (HZS kraje)
- b) Jednotky sborů dobrovolných hasičů obce (SDH obce)
- c) Jednotky hasičského záchranného sboru podniku (HZS podniku)
- d) Jednotky sborů dobrovolných hasičů podniku (SDH podniku)

[1]

Kategorie jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany se dělí do šesti kategorií:

1. JPO I (územní působnost)

Jednotka HZS ČR, která má dobu výjezdu do 2 minut a do 20 minut jízdy z místa dislokace. Zajišťuje pomoc speciální a ostatní technikou jedním až třemi družstvy nebo družstvy o sníženém početním stavu nebo jejich kombinací. Jedná se o příslušníky HZS ČR, kteří provádí službu ve služebním poměru. [1, 24]

2. JPO II (územní působnost)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s dobou výjezdu do 5 minut a do 10 minut jízdy z místa dislokace. Zde členové SDH obce provádí službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání. [1, 24]

3. JPO III (územní působnost)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s dobou výjezdu do 10 minut a do 10 minut jízdy z místa dislokace. Členové zde provádí službu dobrovolně. [1, 24]

4. JPO IV (místní působnost)

Jednotka hasičského záchranného sboru podniku s dobou výjezdu do 2 minut a s působností většinou pouze pro podnik, jenž ji zřizuje. Zde členové HZS podniku jsou zaměstnanci podniku a provádí službu jako svoje hlavní povolání. [1, 24]

5. JPO V (místní působnost)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s dobou výjezdu do 10 minut a s působností většinou pouze pro obec, jenž ji zřizuje. Zde členové provádí službu dobrovolně. [1, 24]

6. JPO VI (místní působnost)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku s dobou výjezdu do 10 minut a s působností pro podnik, jenž ji zřizuje. [1, 24]

3 NEODKLADNÁ PRVNÍ POMOC V PODMÍNKÁCH HZS

Jednotky požární ochrany vyjíždí často k událostem, kde se setkávají s případy, ve kterých je potřeba poskytnout postiženým osobám na místě zásahu první pomoc. O poskytnutí první pomoci v těchto případech rozhoduje velitel zásahu. Velitel zásahu také rozhoduje o prioritě a rozsahu poskytnutí první pomoci postiženým osobám. Poté, co na místo zásahu přijede zdravotnická záchranná služba, se jednotky požární ochrany při poskytování první pomoci řídí pokyny posádky, zejména přítomného lékaře. [25]

3.1 Základní pojmy

V pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 19. 2. 2013 jsou definovány následující pojmy:

- **První pomoc na místě zásahu**

Představuje vykonání neodkladných úkonů a opatření při ohrožení života a zdraví osob provedených jednotkami požární ochrany. Účelem je omezit rozsah a důsledky ohrožení a postižení. [25]

- **Základní první pomoc**

Jedná se o základní zdravotnické úkony, které mohou jednotky požární ochrany provést pomocí prostředků, které mají k dispozici. [25]

- **Technická první pomoc**

Technická první pomoc je vykonávána jednotkami požární ochrany a spočívá v odstranění fyzikálních příčin, které ohrožují životy a zdraví osob. Především se jedná o vyproštění a transport. Technická první pomoc zajišťuje podmínky k provedení základní první pomoci. [25]

- **Odborná zdravotnická první pomoc**

Jedná se o přednemocniční neodkladnou pomoc poskytovanou posádkami zdravotnické záchranné služby. [25]

3.2 Odborná příprava pro poskytování první pomoci příslušníků HZS

Každý příslušník Hasičského záchranného sboru České republiky zná základní pravidla pro poskytnutí první pomoci. O odbornou přípravu příslušníků v oblasti první pomoci se starají hasiči, kteří jsou v tomto oboru specialisti a označují se jako hasič-zdravotník a hlavní instruktor. [25]

Hasičem-zdravotníkem se může stát kterýkoliv příslušník, který o tuto funkci má zájem. Stane se jím, pokud absolvuje specializační kurz *Neodkladná zdravotnická pomoc* nebo dosáhl zdravotnického vzdělání. Pokud splňuje některou z těchto podmínek, předpokládají se jeho teoretické znalosti v poskytování první pomoci a praktické dovednosti s využitím prostředků ve výbavě jednotek požární ochrany. Dále v rámci pravidelné odborné přípravy provádí školení v oblasti první pomoci ostatním příslušníkům a účastní se pravidelných školení určených pro hasiče-zdravotníky. V organizačním řízení se dále stará o funkčnost, kompletnost a kontrolu prostředků první pomoci. V operačním řízení řídí nebo provádí první pomoc poskytovanou jednotkou požární ochrany. [25]

Druhou funkcí vedle hasiče-zdravotníka je hlavní instruktor. Tím se může stát pouze příslušník, který má splněnou podmínku úspěšného tříletého studia na vysoké či vyšší odborné zdravotnické škole nebo dosáhl maturitního vysvědčení na střední zdravotnické škole. Jeho funkce také spočívá v odborné přípravě první pomoci příslušníků HZS a hasičů-zdravotníků. Kontrolně zkouší příslušníky a hasiče-zdravotníky ze znalostí první pomoci. Podává návrhy nových příslušníků na funkci hasičů-zdravotníků nebo naopak navrhuje jejich odvolání. Zúčastňuje se pravidelných odborných školení první pomoci připravovaných pro hlavní instruktory generálním ředitelstvím. [25]

V rámci Moravskoslezského kraje, nejvíce však v Ostravě, Hasičský záchranný sbor ČR úzce spolupracuje se zdravotnickou záchrannou službou. Za účelem udržování a prohlubování znalostí slouží hasiči-zdravotníci vždy několik směn v roce na stanicích zdravotnické záchranné služby. Zde jezdí společně s posádkou rychlé lékařské pomoci a pomáhají lékařům a zdravotním sestřím nebo zdravotnickému záchranáři při poskytování neodkladné první pomoci na místě mimořádné události. Jejich úloha spočívá především v asistenci celé posádky při zásahu a k sbírání zkušeností, které by mohli využít při zásahu již s hasičským záchranným sborem před příjezdem zdravotnické záchranné služby.

3.3 Kurz neodkladná zdravotnická pomoc

Kurz neodkladné zdravotnické pomoci (dále jen „NZP“) je určen pro příslušníky HZS ČR, zaměstnance HZS podniku nebo pro členy jednotek SDH určené velitelem jednotky. Kurz je rozdělen na teoretickou a praktickou část. [2]

V praktické části se zkouší nepřeberné množství modelových situací všech možných typů na procvičování úkonů první pomoci. V rámci teoretické části se absolventi naučí nebo osvojí vše, s čím se mohou u zásahu setkat. [2]

Po úspěšném absolvování kurzu by hasiči měli umět rozpoznat, vyhodnotit a stanovit priority potřeb k poskytnutí neodkladné první pomoci. Dále poskytnout pomoc s využitím odpovídajících dovedností, znát své vlastní limity, nepřeceňovat se, při potřebě vyhledat další případnou pomoc a při poskytování neodkladné první pomoci znát své kompetence. [2]

Aby příslušník mohl být zařazen do kurzu, musí mít úspěšně splněný kurz *Nástupní odborný výcvik*. V případě úspěšného splnění závěrečného testu a praktické zkoušky kurzu NZP se příslušník stává hasičem-zdravotníkem a dále mimo jiné také předává své získané vědomosti na odborných školeních první pomoci v jednotce požární ochrany. [2]

Hasiči-zdravotníci jsou od ostatních hasičů na místě mimořádné události odlišeni samolepkou Modré hvězdy života přilepené na přilbě.

Obrázek 2 – Modrá hvězda života na přilbě hasiče [vlastní]

3.4 Možnosti HZS při poskytování neodkladné první pomoci

Ve výbavě jednotek požární ochrany je mnoho věcí a prostředků, které lze využít k poskytnutí neodkladné první pomoci na místě zásahu. Níže budou popsány možnosti, které jsou u HZS ČR Moravskoslezského kraje, protože v rámci ostatních krajů může být toto vybavení rozdílné. Na každém prvo-výjezdovém voze HZS ČR v Moravskoslezském kraji se nachází stejné věci a prostředky, které mohou příslušníci využít k poskytování neodkladné první pomoci.

- **Zdravotnický batoh**

Zdravotnický batoh je první důležitou věcí. Obsahuje dvoulitrovou kyslíkovou láhev, kyslíkové inhalační masky pro dospělé i děti a ruční křísící přístroj s dalšími jeho komponenty. Pro změření tlaku je zde tlakoměr společně s fonendoskopem a pro změření hladiny cukru v krvi zde slouží glukometr. Dále se v kufru nachází dostatečné množství obvazů a obinadel různých velikostí, sterilní krytí, trojcípé šátky a prubany. Pro zastavení tepenného krvácení lze využít klasické gumové škrtidlo nebo junkční turniket. K vyčistění rány jsou k dispozici fyziologické roztoky s infuzním setem. Součástí zdravotnického batohu jsou základní chirurgické nástroje jako nůžky, pinzeta nebo pean a také pevné lékařské skládací nůžky složené s velice pevné a odolné oceli.

Obrázek 3 – Zdravotnický batoh [vlastní]

- **Automatizovaný externí defibrilátor**

Automatizovaný externí defibrilátor (dále jen „AED“) je nepostradatelný přístroj sloužící k analýze srdečního rytmu a provedení defibrilace srdce. Mezi příslušenství patří nalepovací defibrilační elektrody v dospělé a dětské velikosti a elektrody sloužící pouze k sledování srdečního rytmu. Jelikož tyto přístroje poskytují velice účinnou pomoc před příjezdem zdravotnické záchranné služby, jsou umístěny také v nákupních centrech, školách, školkách, v budově Krajského úřadu Moravskoslezského kraje a dalších velkých budovách. Ovládání AED je velice snadné a jednoduché.

Obrázek 4 – Automatizovaný externí defibrilátor [vlastní]

- **Pánevní pás**

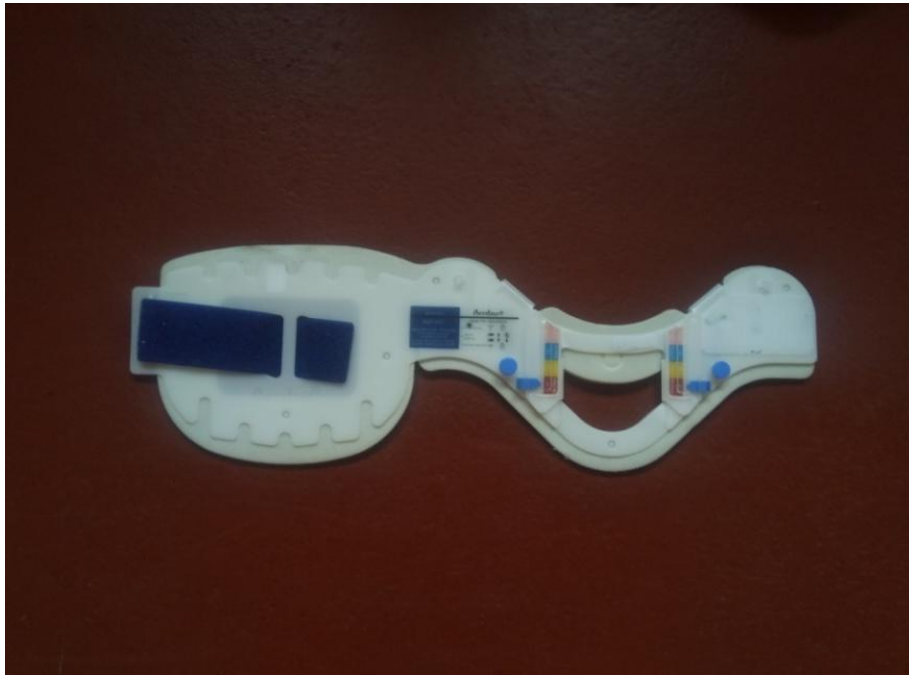
Pánevní pás je novým prostředkem nacházejícím se ve výbavě jednotky sloužící k rychlé stabilizaci zlomené pánve. Při zlomené nebo při podezření na zlomenou pánev je nasazení pánevního pásu velmi důležité, jelikož při této fraktuře dochází k obrovské ztrátě krve a bez včasné lékařské pomoci může dojít ke smrti. Nasazením pánevního pásu dojde k rychlé fixaci pánve a k omezení krvácení.

Obrázek 5 – Pánevní pás [vlastní]

- **Krční límec**

Krční límec je další prostředek pro neodkladnou první pomoc. Krční límce slouží k fixaci krční páteře, například při dynamickém pohybu hlavy u dopravních nehod nebo při pádech z výšky. Na voze se jich nachází celkem sedm (dospělé, dětské a jeden s nastavitelnou velikostí).

Obrázek 6 – Krční límec [vlastní]

- Chladicí souprava na popáleniny

Dalším prostředkem je chladicí souprava na popáleniny. K dispozici jsou různé velikosti na popálené plochy těla a speciální předem vyřezané chladicí krytí na popálený obličej. Tato chladicí souprava je velice účinná a její aplikace je jednoduchá.

Obrázek 7 – Chladicí souprava na popáleniny [vlastní]

- **Sada pro třídění raněných metodou START**

Sada pro třídění raněných metodou START je velice užitečná v případech, kdy na místě mimořádné události je větší počet raněných osob. Zkratka START znamená Snadná Terapie A Rychlý Transport. Celá sada obsahuje gumová škrtdla k zástavě tepenného krvácení, popisovací fix k označení časů a jiných doplňujících informací a 15 kusů od každé barvy (zelená, žlutá, červená a černá) reflexních pásků. Metoda se provádí zhodnocením vědomí, dýchání a prokrvení a na základě jejich stavu je přidělen příslušný reflexní pásek. [45]

Existují čtyři typy reflexních pásků:

Č. 1 - Červený reflexní pásek

- zranění jsou v kritickém stavu a potřebují neodkladnou první pomoc a přednostní transport,
- nutné provedení život zachraňujících úkonů (zástava masivního krvácení, záklon hlavy – zprůchodnění dýchacích cest). [45]

Č. 2 - Žlutý reflexní pásek

- zranění nejsou v přímém ohrožení života,
- neodkladná první pomoc a transport až následně po čísle 1. [45]

Č. 3 - Zelený reflexní pásek

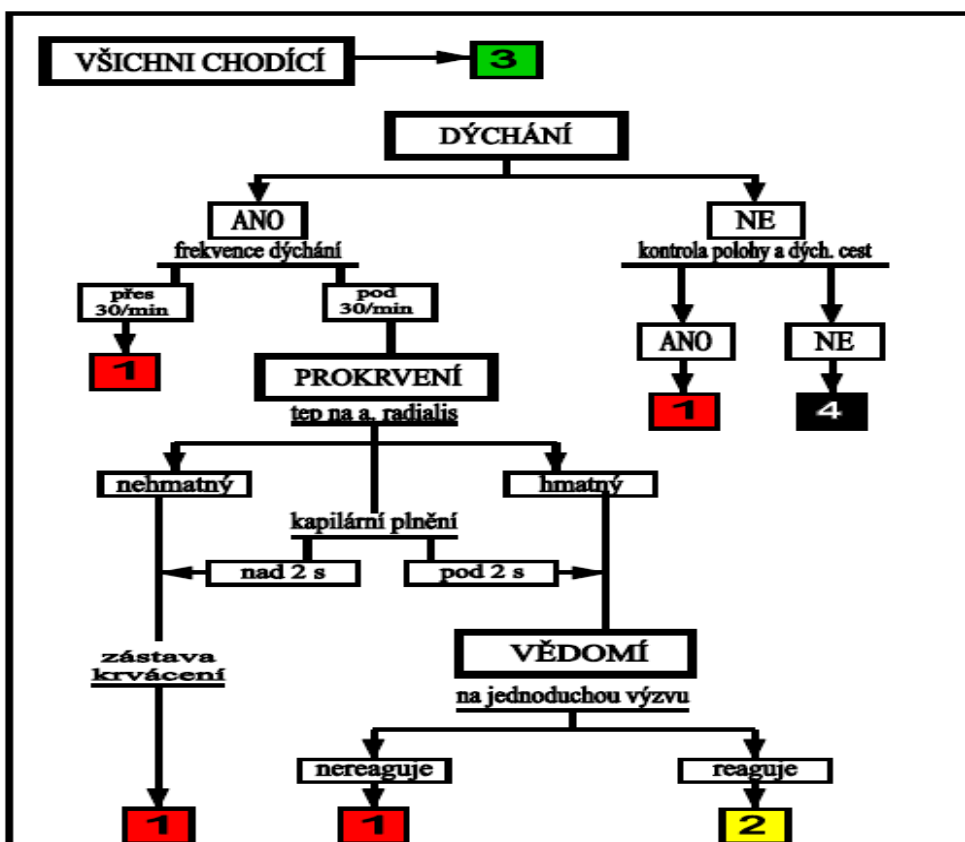
- označení chodících osob schopných opustit prostor mimořádné události tzv. po svých. [45]

Č. 4 - Černý reflexní pásek

- označení pro mrtvé, zranění neslučitelné se životem. [45]

Obrázek 8 – Sada pro třídění raněných metodou START [vlastní]

Obrázek 9 – Schéma metody START používané dle bojového řádu u jednotek požární ochrany [45]

Mezi další prostředky, které se využívají při poskytování neodkladné první pomoci, lze zařadit vakuové dlahy a vakuová nosítka, která slouží pro fixaci zlomenin a stabilizaci celého těla. Dále zde patří páteřová deska s vázacími popruhy a hlavovou opěrkou pro vyproštění a transport osob.

Všechny tyto zmíněné prostředky mají příslušníci Hasičského záchranného sboru ČR Moravskoslezského kraje k dispozici pro poskytnutí neodkladné první pomoci na místě zásahu postiženým osobám před příjezdem zdravotnické záchranné služby.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODY A CÍLE

Hlavním cílem práce je analyzovat události Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje v letech 2009-2019 se zaměřením na hlavní typy událostí se zhodnocením vývoje každého roku a následným celkovým porovnáním. Mezi analyzované události patří požár, dopravní nehoda, únik nebezpečných látek, technická pomoc a planý poplach. Dále zjistit, v kolika případech u všech událostí byla na místě zásahu postiženým osobám poskytnuta neodkladná první pomoc. V neposlední řadě navrhnout modelové řešení, které by umožnilo zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci.

4.1 Cíle práce

- 1. cíl:** Analýza událostí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje v letech 2009-2019.
- 2. cíl:** Analýza událostí, kdy příslušníci Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje poskytovali neodkladnou první pomoc v letech 2009-2019.
- 3. cíl:** Navržení modelového řešení, které by umožnilo zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci.

4.2 Metoda a provedení průzkumu

V praktické části diplomové práce jsou prostřednictvím kvantitativní metody shromážděny data výjezdových událostí jednotek požární ochrany v Moravskoslezském kraji v požadovaných letech. Data byla získána od Hasičského záchranného sboru z Integrovaného bezpečnostního centra Moravskoslezského kraje. Všechna data byla získána v elektronické podobě s příslušnými výjezdovými událostmi jednotek požární ochrany. Hlavními analyzovanými událostmi budou požáry, dopravní nehody, úniky nebezpečných látek, technické pomoci a plané poplachy.

4.3 Zpracování získaných dat

Ze všech potřebných získaných dat byla následně vytvořena hlavní tabulka, ze které byla poté pomocí nástroje kontingenční tabulky selektována potřebná data. Jelikož se jedná o obrovské množství dat, kdy se sleduje období od roku 2009 až 2019 včetně, byla pro každý rok vytvořena tabulka všech událostí společně s událostmi, kde bude vidět, kolikrát byla u událostí poskytována neodkladná první pomoc. Pro práci s velkým množstvím dat byly využívány filtry a jednoduché vzorce. Všechny následující tabulky byly zpracovány pomocí programů Microsoft Excel a Microsoft Word.

5 ANALÝZA UDÁLOSTÍ A ANALÝZA POSKYTOVÁNÍ NEODKLADNÉ PRVNÍ POMOCI

První cíl, kterým je analýza událostí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje v letech 2009 – 2019 a druhý cíl, kterým je analýza událostí, kdy příslušníci Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje poskytovali neodkladnou první pomoc v letech 2009 – 2019, budou spojeny dohromady. Pro větší přehlednost bude ke každému analyzovanému roku zvlášť vytvořena tabulka. V každé jednotlivé tabulce se bude porovnávat celkový počet událostí k událostem, u kterých byla poskytována neodkladná první pomoc jednotkami požární ochrany. Dále bude vždy daný rok srovnáván s rokem předchozím. Typy událostí, které budou analyzovány, jsou požár, dopravní nehoda, únik nebezpečných látek, technická pomoc a planý poplach. Jedná se o všechny hlavní typy událostí, se kterými se lze setkat u hasičského záchranného sboru.

Rok 2009

V prvním zkoumaném roce se v Moravskoslezském kraji stalo celkem 17 646 událostí a v 389 případech byla jednotkami požární ochrany poskytována neodkladná první pomoc (dále jen NPP).

Tabulka 4 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2009 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2009	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2009
Požár	2 430	31
Dopravní nehoda	1 999	110
Únik nebezpečných látek	526	4
Technická pomoc	11 605	244
Planý poplach	1 086	0
Celkem	17 646	389

Nejčastější událostí je technická pomoc v počtu 11 605. Technická pomoc je obecně nejčastějším typem událostí u jednotek požární ochrany. Mezi technickou pomoc patří otevření uzavřených prostor, záchrana osob a zvířat, odstranění stromu, spolupráce se složkami IZS, transport pacienta a další. V rámci technické pomoci byla u 244 případů poskytnutá NPP. Dále v roce 2009 bylo 2 430 požárů, 1 999 dopravních nehod, 526 úniků nebezpečných látek a akceschopnost jednotky prověřilo 1 086 planých poplachů. U požárů byla NPP poskytnuta 31krát, u dopravních nehod proběhla NPP u 110 případů a při úniku nebezpečných látek byla NPP poskytována ve 4 případech.

Rok 2010

V roce 2010 se na území Moravskoslezského kraje stalo celkem 20 335 událostí, přičemž ve 379 případech musela být poskytnuta neodkladná první pomoc.

Tabulka 5 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2010 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2010	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2010
Požár	2 090	38
Dopravní nehoda	1 949	119
Únik nebezpečných látek	513	1
Technická pomoc	14 641	221
Planý poplach	1 142	0
Celkem	20 335	379

Z tabulky je patrný obrovský nárůst událostí oproti roku 2009. Největší nárůst byla u události technická pomoc, kdy jejich počet stoupl o 3 036. Nárůst způsobila meteorologická situace, která panovala v roce 2010. Jednalo se o sněhovou kalamitu, kdy v souvislosti s ní bylo řešeno přes 1 400 událostí. Další byly povodně, u kterých jednotky zasahovaly ve více než 1 900 případech. V případě technických pomoci, byla provedena NPP u 221 událostí. Oproti předchozímu roku se snížil počet požárů o 340, a také bylo o 50 případů méně dopravních nehod. Naopak počet poskytnutí NPP u požárů stoupl na 38 a u dopravních nehod na 119. U události únik nebezpečných látek byla poskytnuta NPP v jednom případě. Počet planých poplachů se zvýšil o 56 na celkových 1 142 případů.

Rok 2011

Celkový počet událostí se snížil ve srovnání s předchozím rokem o 2 418 na 17 917 událostí, zároveň se ale zvedla potřeba poskytnout neodkladnou první pomoc o 114 na celkových 493.

Tabulka 6 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2011 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2011	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2011
Požár	2 392	44
Dopravní nehoda	1 806	211
Únik nebezpečných látek	577	2
Technická pomoc	12 032	236
Planý poplach	1 110	0
Celkem	17 917	493

Počet požárů v roce 2011 oproti předchozímu roku vzrostl o 302, a také vzrostl počet poskytnutí NPP u požárů na 44 případů. U dopravních nehod je zajímavé, že jejich počet v roce 2011 klesnul na 1 806 událostí, ale zároveň došlo k enormnímu nárůstu poskytnutí NPP o 95 případů na celkových 211. Nejčastějším typem události byly technické pomoci, kterých bylo 12 032, tedy o 2 609 méně než v roce 2010. Důvodem snížení byla příznivější meteorologická situace, kdy se Moravskoslezským krajem neprohnaly povodně, a také byl zaznamenán nižší počet výjezdů v souvislosti se sněhovou situací. V rámci technické pomoci jednotky poskytovaly NPP u 236 událostí. K planým poplachům se v roce 2011 vyjždělo celkem 1 110krát.

Rok 2012

Oproti předchozímu roku celkový počet událostí v roce 2012 sice klesnul o 491 na celkových 17 426, zároveň ale došlo k dalšímu zvýšení potřeby poskytnout NPP na 552 případů.

Tabulka 7 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2012 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2012	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2012
Požár	2 464	52
Dopravní nehoda	2 229	235
Únik nebezpečných látek	573	3
Technická pomoc	11 033	261
Planý poplach	1 127	1
Celkem	17 426	552

V roce 2012 lehce vzrostl počet požárů oproti předchozímu roku o 72 na celkových 2 464. U těchto požárů hasiči poskytli NPP v 52 případech. Došlo k obrovskému zvýšení počtu dopravních nehod o 423 případů. Z celkového počtu 2 229 dopravních nehod byla poskytnuta NPP v 235 případech. V rámci technické pomoci se vyjíždělo k 11 033 událostem, u kterých byla potřeba 261krát provést NPP. Dále jednotky vyjížděly 573krát na únik nebezpečných látek, u kterých musely 3krát poskytnout první pomoc. K události typu planý poplach se v roce 2012 vyjíždělo celkem 1 127krát a v jednom případě se dle zápisu o zásahu poskytovala neodkladná první pomoc.

Rok 2013

Celkový počet událostí v roce 2013 se oproti předchozímu roku snížil na 16 533 a počet poskytnutí neodkladné první pomoci se nepatrně zvýšil na 560 případů.

Tabulka 8 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2013 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2013	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2013
Požár	2 069	37
Dopravní nehoda	2 185	280
Únik nebezpečných látek	526	3
Technická pomoc	10 782	240
Planý poplach	971	0
Celkem	16 533	560

V roce 2013 bylo pouze 2 069 požárů, což je o 395 méně než předchozí rok. Zároveň se v tomto stal jeden z nejtragičtějších požárů za posledních 20 let (počítáno od konce roku 2013) ve Frenštátě pod Radhoštěm, kdy v bytovém domě došlo k výbuchu plynu a následnému požáru. Záchraně a likvidační práce tehdy provádělo 18 jednotek požární ochrany. Při tomto požáru zemřelo 6 osob, 11 osob bylo zraněno a dalších 50 osob muselo být ze zasaženého objektu a přilehlých objektů evakuováno. [42]

Dopravních nehod se v roce 2013 stalo celkem 2 185 a byla u nich potřeba poskytnout NPP ve 280 případech. Tradičně nejvíce událostí bylo spojeno s technickou pomocí, celkem 10 782, kde ve 240 případech jednotky poskytly neodkladnou první pomoc. Dále došlo k 526 událostem typu únik nebezpečných látek a pod hranici jednoho tisíce se stlačily události typu planý poplach na celkových 971.

Rok 2014

Od začátku roku 2014 došlo ke změně pravidel pro statistické sledování událostí u HZS ČR. Znamená to zpřesnění přístupu v evidování událostí, které mají nebo nemají charakter bezprostředního ohrožení životů a zdraví, majetku a životního prostředí. Výsledkem je rozdělení událostí na emergentní a neemergentní. V rámci této analýzy událostí se jedná vždy a pouze o emergentní události. [41]

Na první pohled je zřejmé, že díky nové metodice došlo k obrovskému poklesu událostí ve srovnání s předchozím rokem o 3 836 na celkových 12 697 událostí za rok. Naopak v rámci poskytnutí NPP došlo k nárůstu na 647 případů.

Tabulka 9 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2014 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2014	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2014
Požár	2 059	40
Dopravní nehoda	1 999	270
Únik nebezpečných látek	575	3
Technická pomoc	7 038	334
Planý poplach	1 026	0
Celkem	12 697	647

V roce 2014 bylo za posledních 6 let nejméně požárů a také ubylo i dopravních nehod, kdy se jejich počet zastavil jen těsně před hranicí dvou tisíců. Poskytnutí neodkladné první pomoci při požárech a u dopravních nehod je srovnatelný s rokem 2013. Události, které se nová metodika dotkla nejvíce, byla technická pomoc. V rámci meziročního srovnání došlo k poklesu o 3 744 událostí tohoto typu na celkových 7 038. Zároveň přibýlo událostí, kdy u technických pomoci jednotky poskytovaly NPP v 334 případech. Akceschopnost jednotky prověřil planý poplach v 1 026 případech.

Rok 2015

V roce 2015 se stalo o 449 událostí více než v roce předcházejícím a prudce vzrostl počet poskytnutí neodkladné první pomoci na celkových 834. Právě poskytnutí NPP je více než dvojnásobné ve srovnání například s rokem 2010, kde jich bylo pouze 379.

Tabulka 10 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2015 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2015	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2015
Požár	2 201	52
Dopravní nehoda	2 120	316
Únik nebezpečných látek	607	5
Technická pomoc	7 184	461
Planý poplach	1 034	0
Celkem	13 146	834

V rámci 2 201 požárů musely jednotky poskytnout první pomoc u 52 událostí. V 316 případech musely jednotky poskytovat NPP u dopravních nehod, kterých se stalo celkem 2 120. Vzrostl také počet provádění NPP u události technická pomoc na 461. Celkový počet technických pomoci po zavedení zmíněné metodiky v roce 2014 byl 7 184. Přes hranici 600 se dostala událost únik nebezpečných látek a na planý poplach jednotky vyjely 1 034krát.

Rok 2016

Celkový počet událostí v roce 2016 byl 12 833, což je o 313 méně než v roce předchozím. Také došlo ke snížení počtu událostí, u kterých jednotky poskytovaly neodkladnou první pomoc na 730 případů.

Tabulka 11 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2016 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2016	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2016
Požár	1 888	49
Dopravní nehoda	1 977	229
Únik nebezpečných látek	553	3
Technická pomoc	7 324	449
Planý poplach	1 091	0
Celkem	12 833	730

Pod hranici dvou tisíc se dostaly události typu požár a dopravní nehoda. U požárů to činí 1 888 a u dopravních nehod 1 977 událostí. Při dopravních nehodách jednotky poskytovaly NPP u 229 případů, při požárech tomu bylo 49krát. Dále 553 událostí souviselo s únikem nebezpečných látek a 1 091krát se vyjelo na planý poplach. V roce 2016 lehce vzrostl počet technických pomoci na celkových 7 324, u kterých byla poskytována NPP ve 449 případech.

Rok 2017

V roce 2017 se na území Moravskoslezského kraje stalo 15 373 událostí, což je meziroční nárůst o 2 540. Oproti předchozímu roku došlo k značnému zvýšení počtu poskytnutí neodkladné první pomoci na 879 případů.

Tabulka 12 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2017 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2017	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2017
Požár	1 825	52
Dopravní nehoda	1 917	259
Únik nebezpečných látek	599	4
Technická pomoc	9 721	564
Planý poplach	1 311	0
Celkem	15 373	879

Největší rozdíl v počtu událostí oproti roku 2016 je v technických pomocích, kterých bylo více o 2 397. Dále se zde zvýšila potřeba poskytnout první pomoc na 564 případů. Počet požárů byl nejnižší za posledních 9 let. Při 1 917 dopravních nehodách byla potřeba poskytnout NPP u 259 případů. Těsně pod hranicí 600 zůstala událost únik nebezpečných látek. Událost planý poplach vzrostla na celkový počet 1 311.

Rok 2018

V roce 2018 se stalo o 1 226 událostí méně než v předchozím roce. K poskytnutí neodkladné první pomoci došlo v 898 událostech, což je nejvíce ze všech zkoumaných roků.

Tabulka 13 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2018 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2018	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2018
Požár	2 029	54
Dopravní nehoda	1 900	279
Únik nebezpečných látek	721	6
Technická pomoc	8 296	559
Planý poplach	1 201	0
Celkem	14 147	898

Nejvíce bylo jako vždy technických pomoci, kterých bylo ale o 1 425 méně než v roce 2017. Při této události byla poskytnuta NPP v 559 případech. Dále se stalo 1 900 dopravních nehod a 2 029 požárů. Při požárech musely jednotky poskytnout NPP 54krát, u dopravních nehod tomu bylo 279krát. Událost typu únik nebezpečných látek se stala 721krát a počet planých poplachů lehce klesnul na 1 201 případů.

Rok 2019

V posledním možném zkoumaném roce 2019 se stalo celkem 15 399 událostí. V 879 případech byla nutnost poskytnout neodkladnou první pomoc.

Tabulka 14 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2019 [43, 44]

Událost	Celkový počet událostí 2019	Poskytnutí neodkladné první pomoci 2019
Požár	2 019	47
Dopravní nehoda	1 931	246
Únik nebezpečných látek	734	6
Technická pomoc	9 182	580
Planý poplach	1 533	0
Celkem	15 399	879

Rok 2019 byl srovnatelný s předchozím rokem v počtu událostí u požárů i dopravních nehod. NPP byla u požárů poskytnuta 47krát a u dopravních nehod 246krát. Počet událostí únik nebezpečných látek byl největší ze všech předchozích sledovaných roků. Celkem 9 182krát jednotky vyjízděly na technickou pomoc, při které musely v 580 případech poskytnout neodkladnou první pomoc. V rámci planých poplachů došlo k výraznému zvýšení na celkových 1 533 událostí.

5.1 Celkový počet událostí HZS Moravskoslezského kraje

V rámci prvního cíle byla provedena analýza událostí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje v letech 2009-2019. Celkový počet událostí lze rozdělit na dvě části. První část od roku 2009 po rok 2013 včetně. Druhou část od roku 2014 po rok 2019. Důvodem rozdělení je vydání nové metodiky v roce 2014, která upravila pravidla pro statistické sledování událostí u HZS ČR.

V první části, tedy v letech 2009 až 2013, kdy metodika ještě nebyla, byly celkové počty událostí daleko vyšší. Ze všech zkoumaných roků se hlavně vyčleňuje rok 2010, kdy se počet událostí vyšplhal na 20 335. Ve zbylých letech se celkový počet pohyboval v rozmezí od 16 533 do 17 917 událostí.

Tabulka 15 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43]

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet událostí	17 646	20 335	17 917	17 426	16 533

Graf 1 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43]

Díky zmíněné metodice došlo k enormnímu snížení počtu celkových událostí oproti rokům předchozím. Jasně to jde vidět na letech 2014, 2015 a 2016, kdy se celkový počet událostí dostal nejvýše na 13 146 událostí. V následujících letech sice postupně docházelo k nárůstu událostí, ale nikdy počet nedosáhl úrovně předchozích let před zavedením nové metodiky upravující pravidla pro statistické sledování událostí u HZS ČR.

Tabulka 16 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43]

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet událostí	12 697	13 146	12 833	15 373	14 147	15 399

Graf 2 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43]

5.2 Celkový počet poskytnutí NPP

V rámci druhého cíle byla provedena analýza událostí, kdy příslušníci Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje poskytovali neodkladnou první pomoc. Zkoumané období bylo v letech 2009-2019. V předchozích tabulkách pro každý rok zvlášť bylo popisováno, že dochází ke zvyšování potřeby poskytovat NPP. V tabulce a grafu níže to lze zřetelně vidět. Kromě jednoho většího meziročního poklesu v roce 2016 jde jednoznačně vidět, že potřeba poskytovat NPP v rámci jednotek požární ochrany značně roste.

Tabulka 17 – Celkový počet poskytnutí neodkladné první pomoci [44]

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet poskytnutí NPP	389	379	493	552	560	647	834	730	879	898	879

Graf 3 – Celkový počet poskytnutí neodkladné první pomoci [44]

6 NÁVRH MODELOVÉHO ŘEŠENÍ

V rámci třetího cíle bylo navrhnout řešení, které by umožnilo zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci. Nejedná se jen o to, aby byl dostatečný počet hasičů-zdravotníků, ale také o to, aby i ostatní hasiči byli v této oblasti pravidelně školeni a také pravidelně přezkušováni.

6.1 Navýšení počtu hasičů-zdravotníků

Z předchozích analýz je zřejmé, že potřeba umět poskytnout neodkladnou první pomoc v rámci jednotky požární ochrany je nutná a důležitá. Je podstatné se zaměřit na to, aby byl dostatečný počet hasičů-zdravotníků a to ze dvou důvodů. Za prvé, aby mohli na místě zásahu poskytnout neodkladnou první pomoc postiženým osobám, a za druhé, oni jsou ti, kteří provádí na svých stanicích odborné školení ostatních hasičů. V tabulce níže je uveden aktuální stav hasičů-zdravotníků na území Moravskoslezského kraje.

Tabulka 18 – Počet hasičů-zdravotníků v Moravskoslezském kraji (k 13. 3. 2020) [44]

Územní odbor	Počet hasičů-zdravotníků
ÚO Ostrava	47
ÚO Bruntál	5
ÚO Frýdek – Místek	12
ÚO Karviná	14
ÚO Nový Jičín	13
ÚO Opava	13
Celkem	104

Z tabulky vyplývá, že jediný územní odbor, který je více než dobře zajištěn v této problematice, je Ostrava. Zde je celkem 47 hasičů-zdravotníků. Naopak nejhorší situace je na územním odboru Bruntál, kde je pouze 5 hasičů-zdravotníků. V územních odborech

Frýdek – Místek, Karviná, Nový Jičín a Opava se počet hasičů-zdravotníků pohybuje od 12 do 14, což jsou také velice nízké stavy, které by měly být navýšeny.

K tomu, aby se hasič stal hasičem-zdravotníkem, potřebuje mít absolvovaný kurz *Nástupní odborný výcvik*. Tento kurz je základním kurzem a musí ho mít splněný každý hasič, který je příslušníkem u hasičského záchranného sboru. Hasičem-zdravotníkem se může stát kterýkoliv hasič, který má o danou specializaci zájem. Podmínkou je dosažení zdravotnického vzdělání nebo absolvování specializačního kurzu *Neodkladná zdravotnická pomoc* (dále jen „NZZP“). Kurzy NZZP probíhají ve Školním výcvikovém zařízení v Brně a na Střední odborné škole požární ochrany a vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku – Místku. Jelikož ve výcvikových zařízeních probíhá spousta dalších specializačních kurzů pro hasiče, kurzů NZZP nebývá mnoho. Navýšení počtů kurzů NZZP, by vedlo ke zvýšení odbornosti dané profese, čímž by došlo k motivaci ostatních příslušníků a k následnému navýšení počtů hasičů-zdravotníků. V minimálním počtu by měli být alespoň dva hasiči-zdravotníci na směnu, tedy celkem šest na jednu stanici HZS.

Problém nedostatku hasičů-zdravotníků je zásadní v případě územních odborů, u kterých je delší dojezdová doba zdravotnických záchranných služeb. Nepochybně se jedná o územní odbor Bruntál, ve kterém se nachází tři hasičské stanice a dohromady je zde pouze 5 hasičů-zdravotníků. Zde je nezbytné navýšení počtu hasičů-zdravotníků nejméně o 13, aby bylo splněno navržené minimum dva hasiči-zdravotníci na směnu. Na dalším územním odboru, kterým je Frýdek – Místek, se nachází tři hasičské stanice a dohromady je zde celkem 12 hasičů-zdravotníků. Zde by mělo dojít k navýšení počtu alespoň o šest hasičů-zdravotníků. V rámci územního odboru Karviná by se pro splnění minima dvou hasičů-zdravotníků na směnu měl navýšit jejich počet o 16. Na územních odborech Nový Jičín a Opava by mělo dojít k navýšení nejméně o pět hasičů-zdravotníků. U výše zmíněných územních odborů je navýšení počtu hasičů-zdravotníků základem pro potřebu zajištění a poskytnutí včasné neodkladné první pomoci při ohrožení zdraví a životů před příjezdem zdravotnické záchranné služby.

6.2 Povinné přezkoušení

V Moravskoslezském kraji probíhá každoročně, většinou ke konci roku, pravidelné přezkoušení příslušníků hasičského záchranného sboru. Samotné přezkoušení probíhá na každé stanici, kde se dostaví hlavní vedoucí školitel, který společně s veliteli příslušné stanice zkouší individuálně každého příslušníka ze stanovených okruhů otázek. Celkem je 18 okruhů otázek, které jsou rozděleny na část povinnou a část, ve které se okruhy otázek losují. Na povinnou část je vedoucím školitelem kladen daleko větší důraz. Do okruhů otázek spadá také zdravotní příprava, která je ale zařazena mezi okruhy losované. Jedním z dalších řešení jak zvýšit připravenost příslušníků k poskytnutí neodkladné první pomoci je zařazení okruhu otázek ze zdravotní přípravy mezi část povinnou. Okruh otázek ze zdravotní přípravy by měl nejlépe obsahovat otázky z problematiky:

- kardiopulmonální resuscitace,
- ovládání automatizovaného externího defibrilátoru,
- zajištění krvácení (tepenné, žilní),
- zajištění zlomenin (otevřená, zavřená),
- zajištění při popálení,
- manipulace a nasazení krčního límce,
- vyproštění z vozidla (Rautekův manévr, manipulace s páteřovou deskou).

Zařazením okruhu otázek ze zdravotní přípravy mezi povinnou část pravidelného každoročního přezkoušení by přimělo všechny příslušníky hasičského záchranného sboru k opětovnému nastudování této problematiky, případně k jejímu oživení. Zmíněný návrh by tak velmi výrazně přispěl k zvýšení připravenosti všech příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci.

6.3 Ohodnocení hasičů-zdravotníků

V neposlední řadě je problémem, že hasiči-zdravotníci nejsou nijak lépe finančně ohodnoceni, z čehož vyplývá nedostatečná motivace a chuť stát se hasičem-zdravotníkem. Pokud by bylo ve státním rozpočtu vyčleněno více financí pro Hasičský záchranný sbor České republiky, mohli by být hasiči-zdravotníci zařazeni do vyšší tarifní třídy, což by jistě vedlo ke zvýšení zájmu o tuto funkci. Přece jen jsou to oni, kdo při zásazích berou zodpovědnost na sebe za poskytnutí neodkladné první pomoci před příjezdem zdravotnické záchranné služby, a také jsou to oni, kteří se musí připravovat na provádění odborných školení svých kolegů z problematiky neodkladné první pomoci.

7 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ A DISKUZE

V rámci mé diplomové práce byly stanoveny celkem tři cíle práce. Patřila zde analýza událostí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje a analýza událostí, při kterých Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje poskytoval neodkladnou první pomoc, to vše v rozmezí let 2009 až 2019. Třetím cílem bylo navrhnout modelové řešení, které by umožnilo zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci.

V rámci prvních dvou cílů byl každý rok analyzován zvlášť a celkový počet událostí byl porovnáván s počtem událostí, u kterých byla poskytována neodkladná první pomoc. Analyzovány byly všechny možné typy událostí, ke kterým hasičské záchranné sbory vyjíždí. Mezi sledované typy událostí patřil požár, dopravní nehoda, únik nebezpečných látek, technická pomoc a planý poplach.

Z analýzy celkových událostí HZS Moravskoslezského kraje vyplynul pro jednotky jako nejvytíženější rok 2010, ve kterém se vyjíždělo celkem ke 20 335 událostem. Naopak nejmenší počet celkových událostí, a to 12 697 byl v roce 2014. Důležité je však znova připomenout, že právě v tomto roce začala platit nová metodika upravující pravidla statistického sledování událostí u HZS ČR. V rámci typů jednotlivých událostí byla událost požár a dopravní nehoda nejčastěji v roce 2012. K požárům se vyjíždělo 2 464krát, k dopravním nehodám 2 229krát. Nejvyšší počet událostí typu únik nebezpečných látek v součtu 734 byl v posledním zkoumaném roce. Další typ události technická pomoc byla nejčastější v roce 2010 v počtu 14 641. K poslední sledované události typu planý poplach se nejčastěji vyjíždělo v roce 2019, a to celkem v 1 533 případech.

V rámci druhého cíle byla provedena analýza všech událostí HZS Moravskoslezského kraje, kterou bylo zjištěno, kolikrát příslušníci poskytovali neodkladnou první pomoc ve zkoumaných letech 2009 až 2019. Při celkovém pohledu na výsledky analýzy je patrné, že počet událostí, u kterých byla potřeba poskytnout neodkladnou první pomoc, narůstal. V prvním zkoumaném roce 2009 to bylo pouze ve 389 případech. V následujících letech docházelo k postupnému navyšování počtu případů. Absolutně nejvyšší počet byl v roce 2018, kdy potřeba poskytnout neodkladnou první pomoc byla v 898 případech. V posledním zkoumaném roce byla potřeba poskytnout neodkladnou první pomoc v celkových 879 případech.

V rámci návrhu řešení pro zvýšení připravenosti příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci bylo navrženo, aby se zvýšil počet hasičů-zdravotníků. Muselo by dojít k navýšení počtu kurzů NZP a zároveň, pro větší motivaci příslušníků stát se hasičem-zdravotníkem, zařadit tuto skupinu do vyšší tarifní třídy, aby byli lépe finančně ohodnoceni. Aktuální počty hasičů-zdravotníků, kromě územního odboru Ostrava, jsou velmi nízké a měla by být snaha, aby došlo k jejich navýšení. Například nejhorší situace je na územním odboru Bruntál, kde chybí nejméně 13 hasičů-zdravotníků k zajištění navrhovaného minimálního počtu na stanici.

Dalším návrhem bylo v rámci zvýšení připravenosti k poskytnutí neodkladné první pomoci u všech příslušníků upravit formu každoročního pravidelného přezkušování. Navržena byla úprava týkající se zařazení otázek z okruhu zdravotní přípravy do povinné části, což by znamenalo, že u pravidelného přezkoušení by se musel každý příslušník na tuto problematiku dostatečně naučit, jelikož na povinnou část přezkoušení je hlavním školitelem kladen velký důraz.

ZÁVĚR

Jedním z důvodů výběru tématu připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci byl zájem o tuto problematiku, s cílem zjistit a analyzovat události, ve kterých příslušníci poskytovali neodkladnou první pomoc.

V rámci teoretické části práce byl popsán integrovaný záchranný systém z hlediska rozdělení na základní a ostatní složky a dále podrobně popsán Hasičský záchranný sbor České republiky. V poslední kapitole byly mimo jiné popsány všechny možné prostředky, které mohou hasiči využít při poskytování neodkladné první pomoci.

V praktické části diplomové práce bylo pracováno s daty z výjezdových dokumentací Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje v rozmezí let 2009 až 2019. V rámci cílů diplomové práce bylo první analýzou zjištěno, že nejvíce celkových událostí v počtu 20 335 se stalo v roce 2010. Naopak v roce 2014 byl zaznamenán nejmenší počet událostí, celkem 12 697. V případě druhé analýzy se ukázalo, že potřeba poskytovat neodkladnou první pomoc relativně dost každým rokem stoupá. V prvním zkoumaném roce 2009 byla potřeba poskytnout neodkladnou první pomoc 389krát, v posledním zkoumaném roce 2019 tomu bylo už 879krát.

Hlavním úkolem práce bylo poukázat na problematiku nedostatku příslušníků hasičského záchranného sboru zařazených mezi hasiče-zdravotníky. Jelikož i na příslušníky hasičského záchranného sboru, kteří ve většině případů přijíždějí na místa mimořádných událostí jako první, se vztahuje zákonná povinnost poskytnout kvalitní neodkladnou první pomoc, a protože v případě ohrožení lidského zdraví a života na poskytnutí neodkladné první pomoci v mnoha případech rozhodují minuty, byla navržena taková řešení, která by zvýšila připravenost příslušníků hasičského záchranného sboru k poskytnutí neodkladné první pomoci. Jako řešení bylo navrženo pravidelné každoroční přezkoušení příslušníků z dané problematiky, navýšení počtu hasičů-zdravotníků a jejich lepší finanční ohodnocení. Lze konstatovat, že pokud by byla daná řešení implementována do praxe, daný problém by se jistě podařilo eliminovat. Tímto byl cíl práce naplněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-2462477-8.
- [2] *Neodkladná zdravotnická pomoc: učební texty pro kurz*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. ISBN 978-80-7616-003-3.
- [3] LOŠEK, Václav. *Integrovaný záchranný systém*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. ISBN 9788074542879.
- [4] SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- [5] O IZS. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zachranny-utvar-hzs-cr-menu-integrovaný-zachranny-system-o-izs--o-izs.aspx>
- [6] *Integrovaný záchranný systém. Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>
- [7] *Postavení a úkoly. Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx>
- [8] *Organizační složky. Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/organizacni-slozky-hzs-hlavniho-mesta-prahy-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [9] *Organizační složky. Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/organizacni-slozky-hzs-stredoceskeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [20] *Organizační složky. Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-jihoceskeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>

- [31] HZS Plzeňského kraje. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-slozky-hzs-plzenskeho-kraje-hzs-plzenskeho-kraje.aspx>
- [42] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-karlovarskeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [53] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-usteckeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [64] Krajské ředitelství. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/reditelstvi-hzs-libereckeho-kraje.aspx>
- [75] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-kralovehradeckeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [86] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-pardubickeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [97] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/organizacni-slozky-hzs-kraje-vysocina-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [108] Organizační struktura. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-slozky-organizacni-struktura-organizacni-struktura.aspx>
- [119] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-olomouckeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>
- [20] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-zlinskeho-kraje-menu-organizacni-slozky.aspx>

- [21] Organizační složky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/menu-organizacni-slozky.aspx>
- [22] Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- [23] Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [24] Jednotky PO. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
- [25] SIAŘ GŘ HZS ČR: 11. POKYN GŘ HZS ČR. *Česká asociace hasičských důstojníků* [online]. 19. 2. 2013 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_13_11_Cinnost_JPO_pri_prvni_pomoci.pdf
- [26] Vyhláška č. 247/2001 Sb.: Vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. *Zákony pro lidi* [online]. 2001 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>
- [27] REMEŠ, Roman a Silvia TRNOVSKÁ. *Praktická příručka přednemocniční urgentní medicíny*. Praha: Grada, 2013. ISBN 9788024745305.
- [28] Systém zdravotnické záchranné služby v ČR. *Záchranná služba* [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/>
- [29] Letecká záchranná služba v ČR. *Záchranná služba* [online]. [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/letecka-zachranna-sluzba/>
- [30] SIAŘ GŘ HZS ČR: 43. POKYN GŘ HZS ČR. *Česká asociace hasičských důstojníků* [online]. 5. 12. 2017 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: http://metodika.cahd.cz/ostatni/SIAR_2017_43_Spoluprace_s_ZZS_&_Memorandum_o_JPO.pdf
- [31] Zákon č. 133/1985 Sb.: Zákon České národní rady o požární ochraně. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

- [32] Zákon č. 320/2015 Sb.: Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>
- [33] Zákon č. 239/2000 Sb.: Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
- [34] Zákon č. 240/2000 Sb.: Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>
- [35] Mimořádná událost, krizová situace. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-03-19]. Dostupné z: <http://www.hzsmsk.cz/index.php?a=cat.70>
- [36] Krizové stavy: Vyhlášení krizových stavů. *Krizport* [online]. [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <http://krizport.firebrno.cz/dokumenty/vyhlasovani-krizovych-stavu>
- [37] Varování: Varování obyvatelstva v České republice. *HZS ČR* [online]. 2017 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
- [38] Způsob varování a vyrozumění obyvatelstva: <https://pkr.kr-ustecky.cz/pkr/zpusob-varovani-a-vyrozumeni-obyvatelstva/>. *Portál krizového řízení* [online]. [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://pkr.kr-ustecky.cz/pkr/zpusob-varovani-a-vyrozumeni-obyvatelstva/>
- [39] O Policii ČR: Policie České republiky. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2020-04-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>
- [40] *Policie České republiky: Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9.
- [41] ADAMEC, Martin. *Statistický přehled činností Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje* [online]. Ostrava, 2015 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-sledovani-udalosti-v-kraji.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

- [42] ADAMEC, Martin. *Statistický přehled činností Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje* [online]. Ostrava, 2014 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-sledovani-udalosti-v-kraji.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [43] Statistický přehled činností Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-sledovani-udalosti-v-kraji.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- [44] interní zdroj
- [45] Třídění velkého počtu raněných metodou START: Metodický list 11 S. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 30. 11. 2017 [cit. 2020-04-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>
- [46] ZNAK HZS: Znak HZS ČR ke stažení. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/znak-hzs-cr-ke-stazeni.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

IZS	Integrovaný záchranný systém
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
PČR	Policie České republiky
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
RLP	Rychlá lékařská pomoc
RZP	Rychlá zdravotnická pomoc
RV	Rendez-vous
JPO	Jednotka požární ochrany
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
NZP	Neodkladná zdravotnická pomoc
NPP	Neodkladná první pomoc
AED	Automatizovaný externí defibrilátor
apod.	a podobně
tzv.	takzvaně

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Znak Hasičského záchranného sboru České republiky [46]	19
Obrázek 2 – Modrá hvězda života na přilbě hasiče [vlastní].....	29
Obrázek 3 – Zdravotnický batoh [vlastní]	30
Obrázek 4 – Automatizovaný externí defibrilátor [vlastní].....	31
Obrázek 5 – Pánevní pás [vlastní]	32
Obrázek 6 – Krční límec [vlastní].....	33
Obrázek 7 – Chladicí souprava na popáleniny [vlastní]	34
Obrázek 8 – Sada pro třídění raněných metodou START [vlastní].....	36
Obrázek 9 – Schéma metody START používané dle bojového řádu u jednotek požární ochrany [45]	36

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Sídla a územní odbory Hasičských záchranných sborů ČR [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21].....	21
Tabulka 2 – Územní odbory a hasičské stanice Moravskoslezského kraje [21]	23
Tabulka 3 – Základní tabulka plošného pokrytí území ČR jednotkami požární ochrany [1]	25
Tabulka 4 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2009 [43, 44]	42
Tabulka 5 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2010 [43, 44]	43
Tabulka 6 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2011 [43, 44]	44
Tabulka 7 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2012 [43, 44]	45
Tabulka 8 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2013 [43, 44]	46
Tabulka 9 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2014 [43, 44]	47
Tabulka 10 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2015 [43, 44]	48
Tabulka 11 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2016 [43, 44]	49
Tabulka 12 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2017 [43, 44]	50
Tabulka 13 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2018 [43, 44]	51
Tabulka 14 – Celkový počet událostí a počet poskytnutí neodkladné první pomoci v Moravskoslezském kraji v roce 2019 [43, 44]	52
Tabulka 15 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43].....	53
Tabulka 16 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43].....	54
Tabulka 17 – Celkový počet poskytnutí neodkladné první pomoci [44].....	55
Tabulka 18 – Počet hasičů-zdravotníků v Moravskoslezském kraji (k 13. 3. 2020) [44]	56

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43]	53
Graf 2 – Celkový počet událostí v Moravskoslezském kraji [43]	54
Graf 3 – Celkový počet poskytnutí neodkladné první pomoci [44]	55